

РЕШЕНИЕ

№ 1066

гр. Бургас, 07.11.2022 г.

В ИМЕТО НА НАРОДА

**ОКРЪЖЕН СЪД – БУРГАС, VI ВЪЗЗИВЕН ГРАЖДАНСКИ
СЪСТАВ**, в публично заседание на тринадесети октомври през две хиляди
двадесет и втора година в следния състав:

Председател: Албена Янч. Зъбова Кочовска

Членове: Веселка Г. Узунова
Таня Д. Евтимова

при участието на секретаря Таня Н. Михова
като разгледа докладваното от Албена Янч. Зъбова Кочовска Въззивно
гражданско дело № 20222100501132 по описа за 2022 година

Производството по делото е въззивно, по реда на чл.258 и сл. ГПК, образувано по жалбата на ГД“Пожарна безопасност и защита на населението“ към МВР(ГДПБЗН-МВР),представявана от гл.комисар Николай Николов-директор, подадена чрез процесуален представител главен юрисконсулт Татяна Стойкова, отдел ПНО, с адрес за призоваване: гр.Бургас,ул.“Александър Велики“№37“Б“- РДПБЗН- Бургас, срещу Решение № 825/04.03.20г., постановено по гр.д.№ 8689/2019г. по описа на Бургаски РС, поправено с Решение №260088/23.06.22г. по същото дело, с което въззивната ГДПБЗН към МВР е осъдена да заплати на въззиваемия В. С. З. с ЕГН ***** от ****, сумата: 2019,78лв., от която 1800,08лв. главница, представляваща неплатено му брутно допълнително трудово възнаграждение(ДТВ) за положен извънреден труд от 255 часа за периода от 01.10. 2016 година до 30.09.2019 година на изпълняваната длъжност „водач на специализиран автомобил -I степен“ в СПБЗН на летище Бургас при Регионална дирекция „Пожарна безопасност и защита на населението“- Бургас към Главна дирекция „Пожарна безопасност и защита на населението“- МВР и 219 70 лв. обезщетение за забавеното плащане на главницата (мораторни лихви) за периода 01.02.17 година до 10.10.2019 година, ведно със законната лихва върху главницата от предявяването на главния иск 11.10.2019 година, до окончателното заплащане на задължението, като ответникът е осъден да заплати на ищеца и направените по делото разноски в размер на 500 лв., а в полза на бюджета на съдебната власт по сметка на Районен съд- Бургас разноски по делото от 322,32 лв.

Във въззивната жалба са изложени оплаквания, че решението е неправилно и необосновано, постановено при неправилно тълкуване и прилагане на нормативната уредба, уреждаща полагането, отчитането и заплащането на нощен труд от държавни служители, чиито правоотношения са уредени от ЗМВР. За неправилен се счита изводът на съда за субсидиарно приложение на Наредбата за структурата и организацията на работната заплата(НСОПЗ), тъй като общата уредба на трудовите правоотношения е неприложима към служебните такива на държавните служители, назначени по чл.142, ал.1, т.1 ЗМВР, какъвто е ищецът. Поддържа се, че редът за полагане отчитане и заплащане на нощния и на извънредния труд на тези лица е изрично

уреден в ЗМВР(специален закон) и липсва препращане към КТ по тези елементи на служебните правоотношения на служителите. Намира за неправилен извода на съда за наличие на празнота в специалната уредба, като сочи, че такава непълнота не е налице, защото действащото право не допуска преизчисляване на часовете положен нощен труд в дневен, за което излага подробни доводи, включително в контекста на неприложимостта на коефициент 1,143. Соци, че за държавните служители по ЗМВР, положеният нощен труд не се трансформира в дневен такъв, а се заплаща съобразно заповед на министъра на МВР, като за липсата на трансформация на нощен труд в дневен, се позовава и на практика на районни и окръжни съдилища. Намира за немотивиран и извода на първоинстанционния съд, че при преизчисляване на положените от служителите в МВР часове нощен труд в дневен, се дължи заплащане като за извънреден труд, а мотивите на съда в тази връзка се сочат за противоречиви и непоследователни. Счита за необсъдени приложените като доказателство по делото писмо рег.№8121 р- 17549/04.10.2019 година на Дирекция „Правно-нормативна дейност“ и представената писмена правна консултация на проф. Васил Мръчков, в смисъл, че превръщането на часовете нощен труд в дневен е с цел увеличено заплащане на нощния труд, а не заплащането на извънреден такъв. Счита, че такова преизчисляване на нощния труд в дневен според КТ би означавало неприложим към специалната материя подзаконов акт да дерогира действието на специална законова норма-в случая на чл.187 ал.3 от ЗМВР, регламентираща специалната 8-часова продължителност на нощния труд за лицата, назначени по ЗМВР и работещи на смени в тази система, което е недопустимо и в противоречие с принципа на ЗНА. Поддържа, че когато отработените часове не превишават месечната норма, на ищеца се заплаща само допълнително възнаграждение за нощен труд в размер на 0,25 лв. за всеки час, а когато отработените часове са повече от нормата, те се компенсират с възнаграждение за извънреден труд. Излага съображения, че в същност на ищеца са вече заплатени всички дължими му допълнителни възнаграждения за труда, положен по график над месечната норма и по заповед, което не е било отчетено от вещото лице по извършената съдебно-икономическа експертиза, а съдът го е приел безкритично. Поддържа и изразеното в писмения отговор на исковата молба становище за неоснователност на акцесорния иск за лихви. Моли за отмяна на обжалваното решение и за отхвърляне изцяло на предявените искове, а евентуално съдът да вземе предвид разпоредбата на чл.9 г от НРВПО в редакцията ѝ за периода 01.01.2018 г.-17.07.2018 г. Направено е и възражение за прекомерност на адвокатското възнаграждение на насрещната страна. Дирят се разноси по делото, включително юрисконсултско възнаграждение.

В отговора на ответника 3., чрез процесуален представител адвокат, се излагат подробни съображения за неоснователност на въззивната жалба и се изразява съгласие с изводите на районния съд. Твърди се, че условията и редът за изплащане на допълнителните възнаграждения за полагане на труд през нощта в рамките на процесния период, се определят от няколко наредби, в които липсват изрични норми, уреждащи поставените за разглеждане отношения между страните по делото. Това представлявало празнота, налагаща приложението на правилата на КТ, респективно НСОПЗ, за което също са изложени подробни доводи. Моли се въззивният съд да остави без уважение жалбата и да потвърди първоинстанционното решение, като законосъобразно и правилно. Не са направени доказателствени искания, претендирани са разноси пред въззивната инстанция.

Проверката на БОС, извършена по чл.267 от ГПК, е посочила подадената въззивна жалба за редовна и допустима, а служебната проверка по чл.269 от ГПК определя обжалваното съдебно решение като валидно и допустимо.

По съществува на спора, предвид изразените в жалбата оплаквания, при съвкупна преценка на събраните по делото доказателства и в приложение на действащото право, съдът приема за установено от фактическа и правна страна следното:

Производството по делото е образувано на основание чл.178, ал.1, т.3, вр.чл.187, ал.5, т.2 и чл.188, ал.2 от ЗМВР и чл.86 от ЗЗД, по исковата молба на В. С. 3. ЕГН ***** от ****, чрез адв.Николай Кокалов от Адвокатска колегия- София, против ГДПБЗН-МВР гр.София, в която е молил за осъждането на ответника да му заплати сумата от 1434 лв. главница, представляваща ДТВ за положен извънреден труд от 239 часа за периода 01.10.2016 г. до 30.09.2019 г., получено в резултат от превръщането на положения нощен труд в дневен, с

коэффициент 1, 143 и за 201 лв. мораторна лихва за забава върху главницата, за периода от първо число на всеки месец, следващ съответното тримесечие на отчитане на труда, до датата на подаване на исковата молба 10.10. 2019 г., заедно със законната лихва върху главницата от подаването на исковата молба 11.10. 2019 г., до изплащане на задълженията. Позицията се на нормата на чл. 9, ал. 2 от Наредбата за структурата и организацията на работната заплата (НСОРЗ), предвиждаща, че при сумарно изчисляване на работното време, нощните часове се превръщат в дневни с посочения по-горе коефициент, равен на съотношението между нормалната продължителност на дневното и нощното работно време, установени за подневно отчитане на работното време за съответното работно място.

След приемането на съдебно-счетоводната експертиза по делото, с определение на съда от открито съдебно заседание на 12.02.20 г., на основание чл.214 ал. 1 от ГПК е прието изменение на осъдителните иски по делото, като за главния иск -от сумата 1434 лв. за 239 часа извънреден труд, претенцията е увеличена на 1800,08 лв. за 255 часа положен извънреден труд, а тази за мораторна лихва- от 201 лв., е увеличена на 219,70 лв. за периода 01.02.2017 г.- 10.10.2019г.

Първоинстанционният съд е счел заявените иски за основателни и с обжалваното решение е осъдил ответника да заплати на ищеца всички претендирани суми, отхвърляйки като необосновани всички възражения за недължимост на поисканите главница и лихви за горепосочените времеви периоди.Присъдил е и държавна такса и разноски за производството.

Въззивният съд изцяло споделя този краен правен извод на районния съд по спора и го обосновава така:

Релевантните за делото факти, че В. З. е бил държавен служител в периода от 01.10.2016 г. до 30.09.2019 г. и се е намирал в служебно правоотношение с ответната дирекция, изпълнявайки длъжност „водач на специализиран автомобил първа степен“ в СПБЗН на летище Бургас към Регионална дирекция ПБЗН- Бургас, както и, че в процесния период е изпълнявал служебните си задължения на 24-часови смени по месечни графици, са безспорни за страните по делото.

Констатациите в представеното пред първа инстанция заключение по изготвената съдебно-счетоводна икономическа експертиза на вещото лице сочат, че по протоколи, положеният в процесния период общо нощен труд е 1784 часа и приравнен към дневен с коефициент 1, 143, той възлиза на 2039 часа. Възнаграждението, дължимо за разликата между двете величини положен труд в размер от 255 часа, изчислено на база извънреден труд, възлиза на 1800,08 лв., а мораторната лихва за забава върху дължимите от работодателя ответник парични суми от първо число на всеки месец, следващ съответното тримесечие, през което е положен извънреден труд за всеки отделен отчетен период, до датата на завеждане на исковата молба в съда, възлиза на 219, 70 лв. и посочените суми не са заплатени от ответника на ищеца.

При така установените данни, спорът на страните е изцяло правен.

Той касае правилното приложение на материалния закон, т.к. служебното правоотношение между страните, предвид естеството му се урежда от ЗМВР и подзаконовите нормативни актове по неговото приложение, издадени в тази връзка от министъра на вътрешните работи за отчитането и заплащането на труда, положен от служителите на подчинение на това министерство, а претенцията на ищеца почива на правни норми от трудовото законодателство, явяващо се общо за специалната материя на служебните отношения в МВР, поради което и неприложимо според ответника за обсъждания казус. Според него НСОЗР била неприложима както поради липсата на непълнота в специалните правни норми, която да бъде преодоляна при субсидиарно правоприлагане на общите разпоредби, така и защото не е налице полагане на извънреден труд, подлежащ на допълнително заплащане, нито са налице предпоставките по чл.9,ал.2 НСОЗР за прилагане на коефициента 1,143 за преизчисляване на положения нощен труд в дневен.

Въззивният съд намира изнесените от жалбоподателя възражения за неоснователни.

Съгласно чл.176 от ЗМВР брутно месечно възнаграждение на държавните служители се състои от основно месечно възнаграждение и допълнителни възнаграждения, едно от които е за извънреден труд /чл.178,ал.1,т.3 ЗМВР/. Нормалната продължителност на работното време на държавните служители в МВР е 8 часа дневно,40 часа седмично при 5-дневна работна седмица /чл.187,ал.1 ЗМВР, в редакцията преди изменението с ДВ бр.60 от 2020г./Работното време на

държавните служители се изчислява в работни дни –подневно ,а за работещите на 8- , 12- или 24- часови смени- сумирано на тримесечие /чл.187,ал.3 ЗМВР в редакцията преди изменението с ДВ бр.60 от 2020г /. Работата извън редовното работно време от 280 часа годишно се компенсира с възнаграждение за извънреден труд за отработени до 70 часа на тримесечие –за служителите, работещи на смени, чрез заплащане с 50% увеличение върху основното месечно възнаграждение /чл.187, ал.5, т.2, вр. ал.6 ЗМВР в редакцията преди изменението с ДВ бр.60 от 2020г/.

Разпоредбата на чл.143,ал.1 КТ съдържа дефиниция на понятието “извънреден труд“- това е трудът, полаган от работника със знанието и без противопоставянето на работодателя, извън установеното работно време. В чл.50а от ЗДСл също е посочено, че извънреден е трудът ,който се полага от държавния служител, извън установеното за него работно време, освен в случаите на чл.50 ЗДСл, въз основа на мотивирана писмена заповед на органа по назначаването. В ал.2 на същия законов текст е налице препращане към КТ относно допустимостта, продължителността, отчитането и заплащането на извънредния труд.

При преценката дали служителят/работникът е положил извънреден труд, се изхожда от нормалната продължителност на работното време.

Безспорно в случая ищецът има качеството „държавен служител –полицейски орган“ по смисъла на чл.142,ал.1,т.1 от ЗМВР. Чл.187,ал.3 МВР, в редакцията преди изменението с ДВ бр.60 от 2020г. е предвидил, че при работа на смени е възможно полагане на труд през нощта между 22 часа и 6 часа, като работните часове не следва да надвишават средно 8 часа за всеки 24-часов период. Анализът на тази разпоредба сочи, че посочените 8 часа нощен труд са максимално допустимите, а не, че това е нормалната продължителност на работното време през нощта.Това е така, тъй като законодателят е използвал израза „средно 8 часа“ за всеки 24-часов период. Аргумент в подкрепа на това е, че след изменението на ЗМВР, чл.187,ал.1/ДВ бр.60/2020г/ вече нормативно е определена нормалната продължителност на работното време през нощта на 8 часа. Ето защо съдът не споделя тезата на въззивника, че нормалната продължителност на работното време през нощта за държавните служители –полицейски органи е 8 часа и е равна на нормалната продължителност на дневното работно време, а счита, че в ЗМВР/ до изменението му през 2020г./ не е фиксирана такава нормална продължителност на работното време през нощта. За процесния период са действали две наредби на министъра на вътрешните работи - Наредба № 8121з-776/29.07.2016г. и Наредба № 8121з-908/02.08.2018г., като само наредбата, действала в предходен период- от 2014г.- съдържа правило, че при сумирано отчитане на отработеното време, общият брой часове нощен труд се умножава по коефициент 0,143, като полученото число се събира с общия брой отработени часове през отчетния период.

Следва да се отбележи, че редът и начинът на отчитане на работното време, при сумирано такова, не е уреден в КТ, ЗМВР или ЗДСл, а е предмет на подзаконова нормативна уредба. По отношение на работещите по трудови правоотношения това става чрез НСОРЗ и Наредбата за работното време, почивките и отпуските /НРВПО/. Чл.9а, ал.4 от последната предвижда ,че когато се полага нощен труд, сборът от работните часове по графика на работника или служителя по ал. 3 се изчислява след превръщане на нощните часове в дневни за смените с 4 и повече от 4 часа нощен труд, с коефициента по чл. 9, ал. 2 от НСОРЗ. Съответно чл. 9г от НРВПО предвижда отработените часове от работника/ служителя, които в края на периода, за който е установено сумирано изчисляване на работното време, са повече от часовете, определени съгласно чл. 9б, да се отчитат за извънреден труд по реда на чл. 149 от КТ пред инспекцията по труда. Нормата на чл.9г от НРВПО е в сила от 01.01.2018г., но разпоредбата на чл.9,ал.2 от НСОРЗ е с това съдържание от 2007г., когато е приета и не следва да се изключва от приложение за работещите до приемане на изменението на НРВПО.

Съгласно чл. 9, ал. 2 от НСОРЗ, при сумирано изчисляване на работното време, нощните часове се превръщат в дневни с коефициент, равен на отношението между нормалната продължителност на дневното и нощното работно време, установени за подневно отчитане на работното време за съответното работно място. Тъй като според КТ нормалната продължителност на дневното работно време е 8 часа, а на нощното- 7 часа, то съотношението между двете величини формира коефициент 1, 143. Подзаконовите нормативни актове, издадени на основание законовата делегация на чл.187,ал.9 от ЗМВР, с изключение на наредбата от 2014г, не съдържат

регламентация, аналогична на тази в подзаконовите нормативни актове, издадени по КТ и по-конкретно НСОРЗ.С оглед на коментираната по-горе липса на законова норма, уреждаща нормалната продължителност на работното време през нощта за държавните служители, вкл.и тези по чл.142,ал.1,т.1 ЗМВР, настоящият състав намира, че за неуредените случаи следва да се приложат разпоредбите, които се отнасят до подобни случаи, ако това отговаря на целта на акта-чл.46,ал.2 ЗНА.В случая става дума за непълнота на законов акт, както изрично е посочено в цитираната разпоредба на Закона за нормативните актове. След като е безспорно, че полицейските служители са държавни служители, то за неуредените случаи в ЗМВР следва да се приложи общият ЗДСл.

Принципните разяснения, дадени в т.23 на ТР №6/06.11.2013г на ОСГТК на ВКС в контекста на дължимите държавни такси по граждански дела, свързани със служебни правоотношения, са в насока, че в МВР има служители, назначени по трудови договори и такива по служебно правоотношение, като тези от втората група са държавни служители по смисъла на ЗДСл и общият закон намира субсидиарно приложение по отношение на тях при липса на изрична разпоредба в ЗМВР. Изрично е посочено, че обратното би поставило в неравностойно положение държавните служители в МВР по отношение на другите държавни служители, а също и спрямо работниците и служителите, работещи по трудови правоотношения.

Затова и макар в действащия ЗМВР да няма законова делегация, препращаща към общия Закон за държавния служител /подобно на пар.1а-нов –ДВ,бр.69/2008г,отм.-ДВ-бр.88/2010г от ДР на отменения ЗМВР/, доколкото няма изрично уредено нещо друго, ЗДСл намира субсидиарно приложение. Съобразно разпоредбата на чл.67,ал.3 от ЗДСл, минималните и максималните размери на основните заплати по нива и степени за държавните служители, размерите на допълнителните възнаграждения по ал. 7, т. 1 – 5, както и редът за получаването им, се определят с наредба на Министерския съвет и не могат да бъдат по-ниски от определените в трудовото законодателство.Чл.50а, ал.2 от ЗДСл също препраща към КТ, относно продължителността, отчитането и заплащането на извънредния труд.При липсата на нормативно уредена нормална продължителност на работното време през нощта за полицейските служители, следва да се приеме за такава посочената в чл.140,ал.1 КТ -7 часа при 5-дневна работна седмица. В цитираните във въззивната жалба на ответната страна наредби на министъра на вътрешните работи безспорно липсва правило, съобразно което отработените часове нощен труд се превръщат в дневни, при сумарно изчисляване на работното време.Тъй като размерите на допълнителните възнаграждения не могат да бъдат по-ниски от определените в трудовото законодателство и при липса на изрична уредба в наредбите на министъра на вътрешните работи, при наличието на непълнота на същата, следва да намери приложение НСОРЗ. Съгласно разпоредбата на чл.9,ал.2 от цитирания нормативен акт, при сумирано изчисляване на работното време, нощните часове се превръщат в дневни с коефициент, равен на съотношението между нормалната продължителност на дневното и нощното работно време, установени за подневно отчитане на работното време за съответното работно място, т.е. приложимият коефициент е 1,143. Възприемането на обратното становище би поставило държавния служител в системата на МВР в неравностойно положение спрямо работниците по трудово правоотношение и другите държавни служители, чийто правоотношения се регламентират от КТ и ЗДСл. При трудово правоотношение и сумирано изчисляване на работно време, работодателят отчита работното време на конкретния работник или служител в края на отчетния период - в случая на тримесечие. В случай, че нормата работно време за този период е надвишена, ще се отчете извънреден труд - часовете, получени над определената норма часове (след превръщането на нощните часове в дневни по реда на чл. 9, ал. 2 НСОРЗ), са извънреден труд. Поради това съдът намира за неоснователно възражението в жалбата, че НСОРЗ не намира приложение по отношение на държавните служители в МВР и, че след превръщането на нощните часове в дневни, не се кумулира извънреден труд.

Неоснователно е оплакването на въззивника, че в случая следва да се съобразят цитираните в жалбата документи, даващи указание за правилното тълкуване и прилагане на нормите, уреждащи отчитането и заплащането на труда, полаган от служещите в системата на МВР. Представените по делото: докладна записка от 30.04.15г., подготвена от дирекция „Правно-нормативна дейност“ в МВР, писмото от 2011г. на МТСП, цитираната от въззивника съдебна практика и писмената правна консултация на проф. Васил Мръчков относно прилагането на

чл.187, ал.1 във вр.с ал.3 от ЗМВР и Наредба № 8121з-776/29.07.2016г., не са задължителни за този съд, който обосновава по поставения спор друго становище, а именно- изложеното по-горе такова. Освен това, за част от процесния период е налице и законодателно изменение в чл.9а и чл.9г от НРВПО, което изключва изложената в писмото теза.

В обобщение на гореказаното, съдът заключава, че установеното по делото ДТВ за извънреден труд, което не е заплатено от работодателя, следва да бъде присъдено на служителя в системата на МВР, в какъвто смисъл се е произнесла и първата съдебна инстанция.

Тъй като пред въззивния съд не е пренесен спорът за размера на претендираното ДТВ, съдът не излага допълнителни съображения в такава насока.

Предвид преценката на БОС за основателност на главната претенция за заплащане на допълнително трудово възнаграждение за извънреден труд, положен от ищеца в процесния времеви период, се явява необосновано и възражението за неоснователност на акцесорната претенция за заплащане на лихва за забава върху така присъдената главница. Конкретни доводи по размера или началната дата, от която лихвата се начислява, не са изразени, поради което въззивният съд се ограничава само да отбележи, че мораторната е дължима от датата на забавата, установена със заключението на вещото лице-01.02.17г., до датата,предхождаща тази на подаването на иска-10.10.19г. и възлиза на 219,70лв.

Поради наличие на продължаващо закъснение за изпълнение, законна лихва за забава се дължи и след предявяването на иска- до окончателното плащане на главницата.

Предвид изложеното по-горе и поради съвпадение на крайните правни изводи на двете съдилища, обжалваното решение на Бургаския районен съд следва да бъде потвърдено.

При този изход на делото, на въззивника не се дължат разноски. На основание чл.78, ал.3 ГПК той следва да заплати на въззиваемия всички разноски за въззивната инстанция, възлизащи на 350 лв. и представляващи уговорен и заплатен хонорар за представителство и защита по делото от един адвокат, съобразно приложения договор за правна защита и съдействие. Размерът на това възнаграждение е под минимума, визиран в чл.7,ал.2,вр.чл.2, ал.5 НМРАВ, поради което не следва да бъде намаляван.

Мотивиран от горното, Бургаският окръжен съд

РЕШИ:

ПОТВЪРЖДАВА решение № 825/04.03.20г. по гр.д.№ 8689/19г, по описа на РС- Бургас, поправено с Решение№260088/23.06.22г. по същото дело.

ОСЪЖДА Главна дирекция „Пожарна безопасност и защита на населението“-МВР, адрес: гр.София, ул.,Пиротска“ №171-А, да заплати на В. С. З. с ЕГН ***** от ***** сумата 350лв., представляваща разноски за адвокатско възнаграждение, сторени за представителство и защита на страната от един адвокат по в.гр.д.№1132/2022г. по описа на Бургаски окръжен съд.

Решението е окончателно и не подлежи на касационно обжалване.

Председател: _____

Членове:

1. _____

2. _____

